

«እኔ በበኩሌ . . .»

ጊዜው ቢረዝምም በሕጻንነት ዕድሜ በውስጣችን የተቀረጹ ትዝታዎች ሁልጊዜም አብረውን ይኖራሉ። በተለይ ጣፋጭ የሆኑ ትዝታዎች አብረውን ያድጉና ሁልጊዜም ከሕሊናችን አይርቁም። እኔም እንደሌሎች አንድ ጣፋጭ የሕጻንነት ትዝታ አለኝ። ምናልባት የሁለት ወይም የሶስት ዓመት ሕጻን ልጅ ብዎን ነው። ቴፕሬክርዱ ላይ ተቀምጦ የሚሸከረከረውንና በቅባት የተወለወለ የሚመስለውን የሙዚቃ ሸክላ ለሕጻን ልጅ ብቻ በተቸረ አድናቆትና ጉጉት ተመስጫ እመለከትና አዳምጥ እንደነበረ አስታውሳለሁ። በሚገባ ራሴን ችግሮች መቆምና መራመድ በማልችልበት በዚያ ለጋ ዕድሜ ላይ ሆኜ በዚያች ቅጽበት የሰማሁት ዜማ ከነቃላቱ አሁንም ትዝ ይለኛል . . .

የዘንባባ ማር ነሽ ወለላሽ የረጋ አልደርሱብሽ አልኩኝ አሁህ እጄን ብዘረጋ . . .

አልረሳሁትም! አልረሳውም! የኢትዮጵያ ሙዚቃ ጉዳይ ሲነሣ ያ በልጅነቴ ለመጀመሪያ ጊዜ ማዳመጫ ትዝ የሚለኝና አእምሮዬ ላይ ተቀርጾ የቀረው ጣዕመ ዜማ ጭንቅላቴ ውስጥ ይመላለሳል። ከዚያች የጨቅላ ዕድሜ ገጠመኝ ጀምሮ ይመስለኛል ለጥላሁን ገመና ለሙዚቃ ሥራዎቹ ታላቅ ፍቅርና አክብሮት ያደረብኝ። በለጋው የጨቅላነት ዕድሜዬ በውስጤ የተቀረጸው የጥላሁን ገመና ድምፅና ድንቅ የሙዚቃ ተሰጥኦ፤ ለእርሱም የነበረኝ አድናቆትና አክብሮት አብሮኝ አድገኝ፤ አብሮኝ ኖሮ እነሆ ዛሬ የጥላሁን ገመና ከዚህ ዓለም መለየት ሰማሁ። ዜናውን ከቢቢሲ ዌብሳይት ላይ እንዳነበብኩ ወዲያውኑ ሃዘን አልተሰማኝም። ምናልባት ሃዘኔን ድንጋጤ አሸንፎት ሊሆን ይችላል። ምናልባትም ደግሞ ጥላሁን ገመና በሕይወት ኖረም አልኖረ በኢትዮጵያውያን ልብ ውስጥ ሕያው ሆኖ የሚኖር ታላቅ ሰው መሆኑን ለዓመታት ራሴን በማሳመኔ ይሆናል። ብቻ መደንዘዝ አይሉት አለማመን ምን እንደሆነ ባይገባኝም ዕንባ ወዲያውኑ አላሸነፈኝም . . . ትንሽ ቆይቶ አልቀረልኝም እንጂ! ዕንባዬን ቀድሞ ግን አንድ የጥላሁን ገመና ዘፈን ውስጤን ማናወጡ አልቀረም . . .

ለተራብ አጉራሽ ላጣ ሰው ደጋፊ
ሲሆን ያሳዝናል እንዳፈር ረጋፊ
የሚመለስ ቢሆን እንደሞተ ሳይቀር
ያሰኛል እንዳንዱን ዳግመኛ ቢፈጠር
ሞት እንኳን ጨክኖ ወስዶ ከሚያስቀረው
ምናለ ደጋጉን ዳግመኛ ቢፈጥረው . . .
የሠራም ላገሩ ያልሠራም ሰነፋ
ያስኬዳል መንገዱ ለሞት ሲሰለፋ
ሞት ምርጫን ባወቀ እንደት በወደድነው
ሰንደን ከእንክርዳዱ ለይቶ ቢያስቀረው
ሞት እንኳን ጨክኖ ወስዶ ከሚያስቀረው
ምናለ ደጋጉን ዳግመኛ ቢፈጥረው . . .

የምወደው የወንድ አያቴ መጀመሪያ፤ ከዚያም ከዓመታት በኋላ ደግሞ ውድ አባቴ ባረፋባቸው ከባድ የሃዘን ወቅቶች ይህንን ዘፈን ለብቻዬ ለራሴ እያዘመኩ ዕንባዬን አፈስ ነበር። ለነገሩ በጥላሁን ገመና ዘፈን ማን ያልተነካ ሰው አለ?!

የጥላሁን ገመና ዘፈኖች መልእክት ሙሉ በሙሉ ገብቶኝ ይሁን ወይም ደግሞ ለሥነግጥም ልዩ ፍቅር ስለነበረኝ ምክንያቱን በትክክል በማለውቀው ሁኔታ ከልጅነቴ ጀምሮ አብዛኛዎቹን ዘፈኖቼን ቃል በቃል አውቃቸው ነበር። ከጥላሁን ገመና ድምፅ በስተጀርባ ያሉትም ታላላቅ የግጥምና የዜማ ደራሲያን ሁልጊዜም ያስደንቁኛል። የጥላሁን ገመና ዘፈኖች ዘፈን ብቻ አይደሉም . . . ፍልስፍናን፣ ምክርን፣ ጥበብን፣ አዋቂነትን፣ ማስተዋልን፣ ፍትህን፣ በጎነትን፣ ነግነትን፣ አንድነትን፣ ፍቅርን፣ ሰላምን የተላበሱ ወርቅ የሥነጥበብ ሥራዎች እንጂ! ግጥምንና ዜማን በልዩ ቅላጼ ሕይወት ሰጥቶ በማይረሳና ለዛ በተሞላ የአዘፋፈን ስልት ማቅረብ የሚችል ልዩ ድምፃዊ ነበር ጥላሁን ገመና። ይቅርታ! «ነበር» የሚለው ቃል «ጥላሁን ገመና» ከሚባል ስም ጋር አብሮ አይሄድም! «ነው» ማለቱ ይሻላል። የማይሞተውንና ሁልጊዜም በኢትዮጵያውያን ሕይወትና ስብእና ውስጥ ሲያስተጋባ የሚኖረውን ብርቅ ድምፁን ዘመን ከማይተካቸው ዜማዎቹ ጋር አበርክቶልን ሄዷልና ጥላሁን ገመና ሞተ አይባልም። ይህንን ሃቅ እርሱም ቀድሞ የተረዳው

ይመስለኛል። ከእያሌ ምርጥ ዘፈኖቹ በአንዱ እንዲህ ብሎ አጫውቶን ነበር . . .

ትንፋሼ ተቀርጾ ይቀመጥ ማልቀሻ
ይህ ነው የሞትኩኝለት የኔ ማስታወሻ . . .
ውበቷን ሳምግስ የለምለም ሀገራን
ማንም አይዘነጋም በጩኸት መኖራን
ዜማ እንጉርጉሮዬም የግሌ ቅላጼ
ተቀርጾ ይቀመጥ ታሪኬ ነው ድምፄ . . .
ያስቀየምኩት ቢኖር የጠላኝ በቁጫ
ድምፄን ሰምቶ ያዝናል ለረገፈው አጽጫ
እኔን ለበደሉኝ ሰርዣለሁ ቁጫን
በኔም የከፋችሁ ይቅር በሉት አጽጫን . . .

ከጊዜው መርዘም የተነሣ እንዳልሳሳት እስጋለሁ እንጂ ድሮ ታዳጊ ወጣት እያለሁ ጥላሁን ገሠሠ ብርማ ቀለም የነበራት ቢ እኔም ደብሊው መኪና ይነዳ እንደነበር ትዝ ይለኛል። ያችን መኪና እያሸከረከረ ሲያልፍ እኔና ዳደኞቹ በደስታ «ጥላሁን! ጥላሁን!» እያልን እጆቻችንን የምናውለበልብለት ንጹሐን የልጅነት ጊዜ አልረሳውም። ታዲያ ያችን መኪና ጥላሁን ገሠሠ እየነዳ የሚያሳይ የቪዲዮ ቅንብር በኢትዮጵያ ቴሌቭዥን ማምንታዊው «ኅብረ ትርዒት» ፕሮግራም ላይ በተደጋጋሚ ይቀርብ እንደነበረ ትዝ ይለኛል። ጥላሁን ገሠሠ በእግሩና በመኪናው አዲስ አበባን እያሰሰ «ፈልጌ አሰፈልጌ . . .» የሚለውን ዜማውን ያቀረበበት ቪዲዮ ነበር። የመጀመሪያው ሙዚቃዊ የቪዲዮ ቅንብር መሆኑ ይሆን?

የቪዲዮን ነገር ካነሣን የጥላሁን ገሠሠን ዕንባ ማን ይዘነጋል? የኢትዮጵያ የፖለቲካ ሁኔታ ትልቅ ማዕበል ውስጥ ሊገባ ባኮበኮበበት ወቅትና የረሀብ አስደንጋጭ መልክ በዓለም ዙሪያ በየጋዜጣው እና በየቴሌቭዥኑ መታየት በጀመረበት ሰሞን የጥላሁንንም ዕንባ አብረን አየነው። ከውስጥ በፈነቀለው ሀዘን ጥላሁን ለወገኑ፣ ለአገሩ ስቅስቅ ብሎ ሲያነባ ተመለከትነው . . . ኢትዮጵያም አብራው አነባች . . .

ዋይ! ዋይ! ዋይ! ሲሉ
የረሀብን ጉንፋን ሲሰሉ
እያዘነኩኝ ባይኔ አይቼ
ምን ላድርግ አለፍኳቸው ትቼ።
በዱር አምባ የፈሰሱ ለእቅመ አዳም ያልደረሱ
ሁሉም ህጻን ልጆች ናቸው ምንሰ ሆኜ ምን ላርጋቸው?
ታምር ነው የአምላክ ሥራ
ስንቱ ያልቃል ብናወራ
አንዱን ጎርፍ አጥለቅልቆት
ሌላው ያልቃል በድርቆት
በዚች ከንቱ ድልል ዓለም
መቼም ጠገብኩ የሚል የለም
የተገኘውን እንሰጣቸው
ቸርነቱን እንንሳቸው . . .

ጥላሁን ዕንባውን ያፈሰሰበት ሌላም ዘፈን ነበር። ለአገሩ ያለውን ፍቅር በዚያ ለእርሱ ብቻ በተሰጠው ድምፁ ያንቆረቆረበት . . .

እንኳን ሰ ደስታዬን የሰውነቴን ሰው
እንኳን ነፃነቴን ፀጋ ክብራን ትቼው
በእናት አገር ምድር በሚያውቀኝ በማውቀው
ስቃይ መከራዬን እንቺ ዘንድ ያድርገው።
ምድርሽ ላኖረኝ . . . ሰው ላረገኝ ፍቅርሽ
ዕድሜዬን ያድርገው ውለታሽን መላሽ
ለጥቃትሽ ጋሻ ለችግርሽ ደራሽ . . .
ከአድማስ ወዲያ ማዶ ከባሕር ባሻገር
በኖርኩበት ምድር እንዲያምርብኝ ባገር
እናት አገር ጡትሽ ታሪክ ምድርሽ ይጥራኝ

አደራሽን ይገጥሙ ለዐይን ሥጋሽ ያብቃኝ . . .

እውነትም ለአገሩና ለወገኖቹ በብቃት ስለት ጥላሁን ገመገሙ ይህ ምኞቱ እውን ሆነለት።
ተወልዶ እንዳይገባት፤ አድጎና ተከብሮም እንደሚረባት ሁሉ የመጨረሻ እስትንፋሱንም ከአገሩ
ምድር፤ ከአገሩ እየሮ ጋር ተካፈለ። አይደንቅም?

ጥላሁን ገመገሙ ቁምነገር በተሞሉት ዘፈኖቹ አገሩን የሚወድ፤ ለወገኑ የሚቆረቆር ትውልድን
ቀርጿል ብል ያጋነንኩ አይመስለኝም። የየዘመኑ ትውልድ ኢትዮጵያዊነቱን እክብሮ እንዲይዝ
ጥላሁን ገመገሙ በዘፈኖቹ እያዝናና አስተምሯል፤ እያስተማረም አዝናንቷል። በፍቅር አበድኩ፤
ታወርኩ የሚለውንም ወገኑን ቆም ብሎ እንዲያስተውልና ስለፍቅርም ምንነት እንዲመረምር
መጠየቁ አልቀረም . . .

**እባካችሁ ሰዎች ውሰዱኝ ስትሄዱ
ፍቅር ጋር መድረሻው በየት ነው መንገዱ
ሩቅ ነው ወይስ ቅርብ መኖሪያ መንደሩ
ግዴለኝም እኔ ውሎ ለማደሩ
ያምራል ወይ በቅርጹ የፍቅር አዳራሽ
ቋሚነት አለው ወይ ወይስ ይሆን ፈራሽ?
ዙሪያ አጥር አለው ወይ ወይስ ነው ወይ ሜዳ
ቦታስ ስፍራ አለው ወይ ማረፊያ ለእንግዳ . . .**

አንዳንድ ጊዜ ሰዎች ስለፍቅር ያላቸው ደግ ያልሆነ አመለካከት እንዲስተካከል በመመኘትም
ይመስላል የፍቅርን በጎ ገጽታ እንደገናመለከት እንዲህ ያለን . . .

**ሲረዳዱ እኮ ነው ራስ መውደድ ቀርቶ
የፍቅር ውጤቱ የሚታየው ጎልቶ
ፍቅርን ጨከነ ምነው ማለታችሁ
የማይጠፋ ደስታ ሲሰጥ እያያችሁ
ክፋት የለበትም ፍቅር እንደሆነ
ያመሃኛል እንጂ ሰው ነው የጨከነ
በዓለም ላይ አይተናል የሚበቃ አስረጂ
ፍቅር እኮ አይደለም ጨካኝ ሰው ነው እንጂ . . .**

የሰው ልጅ ጭካኔም እንዲወገድ ምክር በተላበሱ ዜማዎቹ ሕሊናችንን መሞገቱ አልቀረም . . .

**ፍቅር ከኛ እንዳይለየን እንዲሳካልን ኑሯችን
መጨቃጨቅ ይወገድና ሰላም ይሁን ለሁላችን
ኑሮ ለሰው ልጆች በእውነት ቀላል ሰላላሆነ ዋዛ
በሆነው ባልሆነው ይቅር ጭቅጭቃችን አይብዛ
ንትርክ ንዝንዝ ካለ በኑሯችን መካከል
ወዳጆችንም ይርቃል ሀብትም ቢሆን ይሸሻል . . .**

ለሰው መድኃኒቱ ሰው መሆኑን እንዳንዘነጋም መላልሶ አሳሰቦን ነበር . . .

**ለሀዘን ለፍቅር ለደስታ ለችግር
ማነው የሚመረጥ ከሰው . . . ከሰው ወዲያ በምድር
የሰው ልጅ በምድር ላይ የታል የተሰማማ
አንዱ ለፍቶ ሲያገኝ ሌላው እየቀማ
እውነት ርኅራኄ ቁምነገር ደግነት
እናንት ነበራችሁ ለሰው ልጆች ሕይወት . . .**

ጥለናት ለምንሄደው ዓለም አንዱ ሌላውን አየረገጠ፤ ኃይለኛው ደካማውን እያጠቃ መኖሩ
ደጋግሞ ለፍትህ እንዲጮህ ሳይገፋፋውም አልቀረም . . .

**ከእንግዲህ ፍረዱኝ ጩኸቴን ሰሙና
በእውነት ግልጽ ሚዛን ጊዜውን ለኩና**

**ብዙ ጊዜ አልፎኛል መከራዬን ሳይ
የኔ ጩኸት ሆኖ ለሌሎች ሲሣይ . . .**

ይሄኛው ዘፈኑ የጥላሁን ገሠሠን ዘፈኖች ያለፈቃድ እንደልባቸው በሌሎች እያዘፈኑና እያሳተሙ ተገቢውን ዕውቅና እንዲያገኙ ሳይሰጡት በአቋራጭ ሀብት ለማካበት ብቻ የሚሰጠንብትን፤ ለገንዘብ እንጂ ለኪነትና ለጥበብ ደንታ የሌላቸውን የዘመናችንን ዘራፊዎች በትዝብት የሚያናግር ሆኖ ነው የተሰማኝ። በእንደዚህ ዓይነቶቹ ሰዎች መጥፎ ሥራ ጥላሁን ቢያዝንም ለራሱ ግን ይሄኛውን ዘፈኑን የሚያንጎራጉር ይመስለኛል . . .

**መሳቁን ይስቃል ጥርሴ መች አረፈ
ልቤ ነው በጣሙን እጅግ ያኮረፈ
አልጠፋልህ ብሎኝ የልቤ ውስጥ እሳት
ጥርሴ እንዲያምር ብዬ ተወጋሁ ንቅሣት
ባዝንም ብደሰትም መሳቁን አልተውም
ጥርሴን ፈገግታ እንጂ ሀዘን አይገባውም . . .**

ንጹሐንን በጉልበታቸው ለሚበድሉ፣ ለሚጎዱ፣ ለሚያስርቡ፣ ለሚያፍኑ፣ ለሚያስሩ፣ ለሚገድሉ ግፈኞች ደግሞ ሰሚ ጆሮና የሚያስተውል ልብ እንዲኖራቸው ጥላሁን ገሠሠ እንዲህ እያለ ይለምንላቸዋል . . .

**ምስጢሩን ዘርዝረው ገልጸው ሳይረዱ
እንዲያው በይሆናል በደል ለፈረዱ
አስተካክለው ማየት ማስተዋል ላልቻሉ
ይቅር ይበላቸው ምናልባት እንዳሉ
በሐሰት ለለወጧት እውነትን ባፋቸው
የቁምነገር አምላክ ይቅር ይበላቸው . . .**

ኢትዮጵያውያንም ራሳቸውን እንደናሻሽል ከድክመታችን ቀንጨብ እያደረገ አወያይቶናል . . .

**አርቆ ማሰቢያ እያለን አእምሮ
እንደምን ተሰነን ለማክበር ቀጠሮ?
ቸልተኞች ሆነን ወደኋላ እንዳንቀር
በሁላችንም ዘንድ ቀጠሮ ይከበር።
ባደጉት አገሮች በሠለጠኑት
ደቂቃ ውድ ነች እንዲንስ ሰዐት
ሰለዚህ እናስብ አንሁን ቸልተኞች
ለመሆን እንብቃ ቀጠሮ አክባሪዎች . . .**

ቀጠሮ! እውነትም ጥላሁን ገሠሠ ከአገሩ ከኢትዮጵያና ከወገኖቹ ኢትዮጵያውያን ጋር የስንብት ቀጠሮ ነበረው። የመጨረሻ እስትንፋሱንና እረፍቱን ከእነርሱ ዘንድ ሊያደርግ ይዞ የነበረውን ቀጠሮ አክብሮ በቃሉ ተገኘ። ለጮኸላትና ዕንባውን ላፈሰሰለት ኢትዮጵያ «መጣሁልሽ» እንዳላት ቃሉን አጥፎ አልቀረም። በሰዐቱ ተገኝቶ ተሰናበታት።

መጋረጃውም ተዘጋ . . . ተፈጸመ።

መልካም እረፍት ጥልዬ! መልካም እረፍት!

ቴዎድሮስ አበበ
Springfield, VA
April 21, 2009